

Le Saltà

PLATA D'ENFORMAZIUN DAL COMUN DE MAREO - Nr. 9/2013 - 18 de merz 2013.

Comun de Mareo, strada Catarina Lanz 48, 39030 Mareo, telefonn 0474/501023, fax 0474/501644,

www.comun.mareo.bz.it

info@comun.mareo.bz.it

En paiun da conzerć y da festes

Le paîsc d'La Pli è l'ultimo te Mareo a ciafé en paiun dla musiga y dles manifestaziuns. Le nojel de paîsc gnarà sistemé danö y abelì por sôa jont, i scolari y i sciori

Messun odëi le goto mez plën!”

Val’ domandes al ombolt Albert Palfrader

Le Saltà: Ombolt, l’ann passé èl gnü fat cotan de laürs te Mareo. An s’anadà plan plan che inçe da Balsan vën le ciol entrês plü stront. À pa le Comun dificoltês da mëter adöm le bilanz?

Albert Palfrader: Dificoltês n’oressi nia di, an mëss mefo mëter plü averda y ponsé sora plü avisa ci che an fej con i scioldi. Chi tomps olache an dijea ‘Sën fajunse, spo zaco paiunse pa bën’, chi è roês. Sën èl da programé y ponsé sora ci che an fej, y chël ciarunse da fà. Por ci co reverda i laürs pòn di che tan de laürs co l’ann passé n’èl nia lère gnü fat te Mareo. Al à orü ester so tomp da chirì adöm i scioldi, mo spo èra garatada.

L’Ombolt Albert Palfrader

Te Südtirol èl gnü fat i ultimi agn cotan de frabiches y sontes de lies dër nobles. Cösc ne jarà tal dagnì nia plü?

Iu arati che al è inçe dërt che an stài en pü’ con i pisc ia por tera. Al ne mëss nia dagnora ester le miù dal miù. An dess realisé ci che an adora, no ci che an n’adora nia. Sce i po adoré na metafora: nos èn aüsês da jì con en gran auto. Sën messunse mefo jì con en auto en pü’ mënder, y ara se va empò bun. En pü’ de modestia se fej a düc en pü’ bun. Chël n’ò nia di che i messun renunzié a val’, mo i ciarun da fà bun ci che i adorun. Luxus ne i fej bun a degügn.

Sce an po la tó en pü’ ironica, ne mëssel nia propio ester en magazin dai stöda füs sonté ete tal crëp?

Desco dit, al ô ester en pü’ de modestia, mo an mëss inçe avëi le coraje da ti di ala jont sce val’ ne va nia da fà. Ponsun p.ej. al paiun d’Al Plan, olache al ea en pröm proiet con en local por la musiga, co ess döt adöm costé za. 1,5 miliuns de euro. Cösc ne podunse desco Comun nia iustifiché. Cösc messunse odëi ete. Sën ànse fat le

paiun con chi 400 mile euro. Le medemo por le zënter de proteziun zivila, olache i messun se damané sce i l’adorun bën.

Deache i tirëis ca cösta tematica. L’Aiüt Alpin à efetivamenter gran strontöra.

L’Aiüt Alpin à efetivamenter debojügn, y tlò èl sogü da ciaré da ciafé na alternativa. Mo porchël ne mëssel nia atira ester en zënter de proteziun zivila.

Cô è pa l’atmosfera te Comun?

Mia impresciun è che l’atmosfera te Comun è dër bona. Deache an à odü ete che an mëss laoré adöm y cösc vën fat. Sambën àn inçe val’ iade val’ da se di, che zacai la vëiga atramenter, mo i sun entrês roês a öna. Y sce düc tin adöm, vara da fà en gröm de patüc. Desche i àn odü, èra jüda da fà de bones y de beles cosses. Sce an strita, spo përdun les energies da strité.

Al vën baié a livel de comuns y de comunitàs comprensoriales, da lié y porté ennant deboriada cer’ sorvisc. È i comuns sën inçe sforzês da mëter l’azënt deplü sön la efiziënza?

I arati che l’efiziënza è pa bën dagnora stada. I dependoné à dagnora laoré bun. An mëssarà endere ciámó sparagné scioldi, mëter adöm certi sorvisc. Desco ombolc s’ànse encunté plü iadi por baié de cösc, mo al n’è nia saorì. En general èl da di che an mëss valuté ci sorvisc co va da mëter adöm. Da di bel fora, saràl dër rio da mëter adöm sorvisc danter düc i comuns dla valada, deache an è scialdi despartis fora, mo con San Martin podëssun ciaré da laoré deplü adöm. Sën èl da odëi olache cösc se lascia fà. De concret n’èl ciámó nia.

L’ann passé à la man publica frabiché dër trep, y desche al pö vëgnel inçe eniann fat cotan de laürs publics. Podësses cunté sö i laürs prinzipai?

Eniann gnaràl fat a Al Plan la plaza dla musiga dan le paiun, al gnarà spo motü apost le mür de cortina d’Al Plan, y deache an fej cösc laür, metunse inçe apost la strada, fajenn en marciapisc da öna y dal’atra pert. Spo gnaràl realisé eniann inçe le coliamont dal Tru dla Roda danter Fodara Masarönn y Al Plan y al è inçe roé adalerch le proiet por la realizaziun dal parch

dai seniors ta Ćiamaor. Con cösc parch sunse i pröms de Südtirol, al è na gran novité. Ta Ćiamaor podunse dî da avêi en beliscimo raiun, co va a bën de nosta jont y dai sciori.

Por La Pli pa?

Ia La Pli junse ennant con la strada La Pli/Brach y tlò èl incê gnü aproé dla comisciun dla sconanza ambientala la varianta co ôj ete y sô dô le raiun da frabiché, por podêi se colié spo con la strada dles viles da Ćianoré y La Costa. Cösta ĉiarunse incê da realisé tal medemo tomp con i laûrs. Imëssun ĉiamó scri fora i laûrs y fâ ia por le grunt. Con le proprietar ànse belo sciacaré, al è madër ĉiamó da fâ ia i contrać. La strada La Pli/Brach arati por La Pli en gran travert, do agn y agn che al nen vën baié. En ater gran laûr è chël dal paiun de paîsc, ch'i ĉiararun ĉiamó da mëter man eniann.

Con la realisaziun dal paiun gnarâl müdé incê la plaza dan la scora. Èl pa preodü da fâ ia eniann la plaza da trà le palé co dess garaté deboriada con la strada La Pli/Brach?

La plaza è preodüda, desche al è gnü fat fora. I sun ĉiamó en tratativa con le proprietar dal grunt.

Ala fin baiunse ĉiamó de Rina.

A Rina mëssun dî che al rōa la maiù pert de scioldi publics. Eniann gnarâl fat l'ultimo toch dla strada danter Longega y Rina, da Morgnun ĉina sô te paîsc. Spo à finalmonter incê Rina na strada endortōra. Cösc è en laûr de 6 miliuns de euro. Al vën fat dla Provinzia, mo al è entres scioldi publics co rōa te nosc comun, desco pla strada La Pli/Brach. Pla strada Rina - Pecëi - Tintal ànse slüt jō le pröm lot, sën fajarunse les domandes de contribut por le secundo y le terzo.

Les families vën confrontades con entres plü pëis de cultes. Ponsun ala IMU, ponsun ala culta dal ciomont co podess crêscê, incê la refeziun de scora podess gnî plü ĉera. Mëss sën les families tignî cunt che ares gnarâ cherdades tres deplü da cofinanzié i sorvisc?

Con le ciomont èl la orenté da se mëter adöm con i atri comuns

dla Val Badia, y tlò pōl ester che ara vai ĉinamai da sparagné. Che la cuta crêsci, pōl bën ester, de tan, chël è sën ĉiamó rio da dî. L'IMU è na culta iniüsta. Tlò èl le comun co mëss ti salté te gaiofa ai zitadins y le mez ti va al Stato.

Sc'i baiun de sorvisc, èl da odêi ĉi sorvisc co va debojügn da tignî ennant. Sc'i baiun p.ej. dla refeziun, messunse odêi sce le sorvisc è da tignî ennant por düc o mâ por chi co n'â debojügn. Cösc messaràn ponsé sora. Al pō incê che al vëgni dla Provinzia manco scioldi por i sorvisc, y spo èl le Comun en prōma ligna co mëss aministré y ti splighé ala popolaziun sce ai vën plü ĉers.

Èl pa val' co Ves stess a cōr da ti dî ai zitadins?

Che ai vëighi tres le goto mez plën y ne se lasci nia sciüré jō. Iu sun incê de carater positif. Al vën somené trepa tēma, mo i n'ân nia bria da se sté enré, deache ara se va pō bun. Sc'i messun en pü' renunzié a val', n'è nia cösc tan grave, porchël se stunse empō ĉiamó bun. I àn düc i sorvisc, dōt funzionëia, porchël n'ânse nia bria da se sté enré.

Dala Junta de Comun

Comun cumpra mascînns

Dezijiuns dla Junta dai 28 de novëmber 2012 ai 20 de forà 2013

LAÛRS

Scora de Musiga Al Plan: La Junta à aproé cosć emplü de 1.126,25€ plü IVA por laûrs da moradû. Ai p.i. Ivo Delazer y Werner Delazer dal Stüde Delazer da Ortijëi ti èl gnü dé l'enciaria dal control dles cuantitês y materiai adorês, redaziun de contabilité, redaziun dla prōma pert dai laûrs, dal cunt final por l'emplant termosantar, por en onorar de 2.139,28€ (contr. y IVA laprò). La firma Malbo Snc de Frenes D. & Co. d'La Val à mené ete retlamaziuns cuntra la delibera de Junta nr. 248/2012 dai 22.08.12, con chëra che al ti gnea sorandé i laûrs da moler ala firma MGIB d. Castlunger Alfred,

con sonta a Antermëia. Por gesti la cuestiun àn araté debojügn da enciarié la firma Pronorm Consulting Srl por na consulënza te cōsta cuestiun, por en onorar de 900,00€ plü IVA. La Junta à spo aproé la documentaziun dla prōma pert dai laûrs da eletricher y da moradû. Por i laûrs da eletricher ti èl gnü paié fora ala firma Verginer Martino Sas la soma de 30.356,72€ plü IVA al 10%. Por i laûrs da moradû ti èl gnü paié ala firma Erlacher Herbert & R. Srl con sonta te Mareo la soma de 285.630,36€ plü IVA al 10%. Ala firma Miribung Sas, Finestres, Portes y Aredamont con sonta a La Val ti èl gnü paié fora 50.113,08€

plü IVA, dô avêi aproé la prōma pert dai laûrs.

Biblioteca d'Al Plan: Pai laûrs de dörteraziun dla biblioteca "Angelo Trebo" d'Al Plan èl jü debojügn da enciarié la Tislaria Feichter d. Feichter Oskar de Mareo da fâ ĉiamó laûrs emplü, por na soma de 5.300,00€ plü IVA. Ala firma Elektro Mutschlechner de Mutschlechner Erich de Mareo ti èl gnü dé l'enciaria da arjigné atacs por le PC, por na spëisa de endöt 4.642,10€ plü IVA. La firma Webhofer Sas d. Oberlechner Josef & Co, à ciafé l'enciaria da condü en armé da scafes por la soma de 508,11€ plü IVA.

Scora mesana d'Al Plan: La Junta à aproé le verbal dai prisc nös por i laürs de ampliamont, co ne comporta degün aumont respet ala soma preodüda tal contrat. Al è gnü aproé la pert finala dai laürs fac dla firma Rubner Haus Spa, por endöt 414.064,49€. Ala firma ti è gnü paié fora le secundo cunt dai laürs, por endöt 69.964,49€ plü IVA al 10%.

La firma Schulmöbel Kufstein Nfg OHG da Kufstein (Austria) à cialé l'enciaria da condü l'aredamont por i salamoné nös, por na soma de 22.677,00€ plü IVA.

Paiun d'Al Plan: La Junta à aproé le verbal dai prisc nös, co comporta na maiü spëisa de 1.488,17€ plü IVA. Al è gnü aproé la pert finala dai laürs fac dla firma Taubau Srl, por la soma de endöt 124.162,29€. Ala firma i è gnü paié fora cösta soma plü IVA al 10%.

Raiuns d'espansciun "Rina I" y "Rina II": La Junta à aproé la documentaziun sön la terza pert dai laürs por la realisaziun dles prömes infraströtöres con strada d'azes ai dui raiuns. Ala firma Karl Wieser Snc con sonta ta Türesc ti è gnü paié fora la soma de 103.855,53€ plü IVA al 10%.

Tët pal magazînn de Comun: Ala firma Erich Palfrader con sonta te Mareo ti è gnü paié fora la soma de 12.900,51€ plü IVA por i laürs da moradü, ala firma Holzbau & Klimahaus Ferdigg de Ferdigg Florina & C. Sas con sonta te Mareo la soma de 18.651,23€ plü IVA por i laürs da zompradü y da tlomper.

Tru de descorida dla natöra da Fodara Masarönn cina ta Pederü: la Junta à aproé le proiet d'enjunta, deache dertan l'esecuziun dai laürs èl jü debojügn da fà laürs y operes co n'ea nia gnüs conscidrës tal proiet. Do i laürs emplü munta sö la soma efetiva a endöt 84.488,14€ plü cosé de sügherté de 1.200,00€. La maiü spëisa è de 14.221,58€.

Ala firma Verginer Srl con sonta

a San Martin de Tor ti è gnü paié fora la soma de 50.000,00€ plü IVA desco acunt sön la pröma pert dai laürs dal tru.

AL VËN PAIÉ FORA CUNC

La Junta à aproé la documentaziun dla pröma pert dai laürs por le 1. lot dla sistemaziun dla strada Rina-Pecëi-Tintal. I laürs è gnüs fac dla firma **Brunner Matthias & Leiter Paul Snc** con sonta ta Türesc, a chëra che al ti è gnü paié fora la soma de 123.079,95€ plü IVA.

Al è ince gnü aproé la documentaziun dla pröma pert dai laürs (provisora) por la realisaziun dla strada de coliamont La Pli - Brach. Ala firma **Ploner Srl** con sonta a Bornech ti è gnü paié fora la soma de 258.586,56€ plü IVA.

Ai aconsiadus de comun y ai mëmbri dla comisciun dal frabiché ti è gnü paié fora i scioldi de presonza por les sontades dal 2012. **Ai 10 aconsiadus ti è gnü paié fora 50,00□ a sontada, por la soma de endöt 1.700,00□.**

A önesc mëmbri dla comisciun dal frabiché ti è gnü paié fora 50,00€ a sontada, por na soma totala de 4.150,00€.

Al Consorz Agrar da Balsan Soc. Coop. ti è gnü paié fora la soma de endöt 13.872,02€, por la fornidöra de sé da strada.

Le Comun ti paiarà ala **ARA Val de Puster Spa** da San Laronz la soma de endöt 263.454,50€ - partida sö te cater rates, desco partezipaziun ales spëises dal Consorz por la desgorta dles eghe pazes.

Al Consorz dal'ega da bëre d'Al Plan ti è gnü paié fora la soma de 5.656,91€, desco rotüda dles spëises albüdes dal consorz por lié les frabiches y viles ala condüta dal'ega da bëre.

Ala firma Hell Landmaschinen Srl con sonta a Eppan ti è gnü paié fora 5.716,90€ (IVA laprò)

por avëi condüt lames de usura y lames por amortisadü por i auti dal magazînn de comun.

Al Comun de Badia ti è gnü paié fora la soma de 26.148,68€, soma a ciaria dal Comun de Mareo por la gestiun dla biblioteca de valada "Sas dla Crusc" - ann 2012.

Al av. dr. Christof Baumgartner con stüde a Bornech ti è gnü paié fora la soma de 221,48€ (ret. IRPEF de 35,20€) por en arat legal sön le spostamont d'en convenzionamont. Al medemo avocat ti è gnü paié fora la soma de 510,91€ (ret. IRPEF de 81,20€) por na consulënza legala sön la conzesciun da frabiché nr. 57/2009.

ENCÍARIES

Ala firma Nordbau Peskoller Srl con sonta a Kiens/Arnpurch ti è gnü dé l'enciaria da fà laürs d'asfaltaziun sön teritore comunel, por endöt 37.965,88€ plü IVA. Pai laürs sö Rina è gnü aledé spëises emplü de 773,11€ plü IVA. Le Comun ti à ensciö paié fora en cunt de 38.738,99€ plü IVA.

Ala firma Karl Wieser Snc da Türesc ti è gnü dé l'enciaria da dörteré la strada Ciornadü a Rina, atocada da na roa, por la soma de 7.670,50€ plü IVA.

Le Sorvisc de Economat è gnü enciarié da cumpré bonns por endöt 6.000,00€, por paié i paiamoné, la culta sön le davagn y i contribué previdenziai a laurané tué sö por laürs sajonai y ocasionai.

Le dr. inj. Paul Rovara dal stüde tecnich Plancenter con sonta a Sterzing à cialé l'enciaria da arjigné le proiet esecutif por i laürs de realisaziun dles prömes infraströtöres tal raiun y fora dal raiun d'espansciun "Ras", por en onorar de 3.044,62€ (contr. y IVA laprò)

La firma Ploner Giuseppe con sonta te Mareo è gnüda enciariada da fà laürs de ressanamont emplü pal ciamp dal sport "Ciamor", por na soma de 11.127,63€ plü IVA.

Frabricac a confrunt. La Scora Vedla desche ara ciarâ fora canche ara ea ciamó en funziun, y dlungia le frabricat deache al è encò.

La dr. arch. Marlene Dolar - Donà con stüde technich a Vahrn à cialé l'encíaria da arjigné na proposta por arjigné en cagadù y por arjigné atrezatòres tal raiun de recreaziun ta Cíamaor, por la soma de 3.020,16€ (contr. y IVA laprò). La medema architèta è incé gnüda encíariada da laoré fora la proietaziun esecutiva y sorastanza ai laürs de sistemaziun dl'entrada dal païsc d' Al Plan, por la soma de 2.013,44€ (contr. y IVA laprò).

Dla firma Hell Landmaschinen Srl con sonta a Eppan s'àn empresté por dodesc mënc alalungia - cina al 31.12.2013 - en Radlader JCB 416 con azessurs laprò, por la soma de 16.092,00€ plü IVA.

Le dr. inj. Egon Pescollderungg è gnü encíarié da laoré fora en stüde sön la statica d'en mür de sostën tla localitè Rina, por en onorar de 440,44€ (contr. y IVA laprò).

La firma Termotecnica Kastlunger de Kastlunger Ernesto con sonta te Mareo à cialé l'encíaria da condü y instalé ventils pal implant da scialdé dla cías de comun, por na soma de 896,76€ plü IVA.

La firma Nordbau Peskoller Srl

è gnüda encíariada da fà a Rina na strisciora plü alta de asfalt por la deviazion dal'ega dla plöia, por na soma de 1.518,47€.

Dala firma Moser & Co. Srl èl gnü cumpré giara por laürs en economia da pert dai laorané de comun, dles drenajes sön les strades de comun Ras-Costa, Costamesana - Fordora y Rara, por na soma de endöt 5.726,49€ plü IVA. Dla medema firma àn incé cumpré 240 cubic de giara por la sajun da d'invern 2012/13, por la soma de 7.199,02€ (IVA laprò).

Por laürs de manutenziun de na strada a Rina èl gnü cumpré dla dita Edilfer Srl con sonta a San Laronz scines d'acià por endöt 4.986,16€ plü IVA.

La firma Elektro Mutschlechner de Mutschlechner Erich con sonta te Mareo è gnüda encíariada da sposté na löm publica pal restaurant "Da Attilio", por na spëisa de endöt 1.174,23€ plü IVA.

I sign. Pablo Palfrader y Jakob Rigo à cialé l'encíaria dla redaziun dla plata de Comun "Le Saltà" por l'ann 2012, por en paiamont lordo de 5.550,00€ al ann.

Le sign. Pablo Palfrader à

cialé l'encíaria da mëter adöm la Cronica dal Comun de Mareo 2012, por en paiamont de 7.000,00€ (plü INPS Y IRAP de competonza) - ret. IRPEF de 1.400,00€.

Le dr. inj. Winfried Theil con stüde a Balsan à cialé l'encíaria da laoré fora en stüde de fatibilitè por la realisaziun dla strada de zirconvalaziun dal zënter d'Al Plan de Mareo tres Valiares, por en onorar de 3.646,84€ (contr. int. y IVA laprò).

Le gheom. Thomas Agreiter con stüde a Al Plan à cialé l'encíaria da controlé y fissé i termi tla localitè Col a Al Plan, por en onorar de 1.698,84€ (contr. y IVA laprò).

Dal Consorz Agrar da San Martin èl gnü cumpré ciamó 24 tonelades de sé da strada, por la sajun da d'invern 2012/13, por na soma de endöt 3.426,72€ (IVA laprò).

Dala firma MVG Srl con sonta a Faenza àn cumpré desco proa 3 tonelades de sé da strada ecologich por la sajun da d'invern 2012/13, por la soma de 562,65€ (IVA laprò).

Al dr. inj. Christof Staggl con stüde a Bornech ti èl gnü

dé l'ençiaria da laoré fora le proiet esecutif y la sorastanza y contabilité dai laûrs por l'intervont de proteziun zivila tla localitè Čiornadù a Rina (danns dal tomp), por en onorar de 6.921,20€ (contr. y IVA laprò).

Por laûrs de asphaltaziun dla strada d'azes tal raion d'espansciun "Gran Pré", fac dala dita Kofler & Strabit Spa con sonta a Valdaura, èl gnü sorantut en impègn de spèisa emplü de 973,96€ plü IVA.

Le Comun de Mareo à cumpré dala firma Hell Landmaschinen Srl con sonta a Eppan le veicul JCB Fastrac 2155 - co ea gnü tut adenfit čina al 31 de dezèmber 2012. Le prisc da paié è de 77.500,00€ plü IVA.

AMINISTRAZIUN

Tla sontada de Junta dai 17 de dezèmber èl gnü aproé la gradatöra provisorà por l'assegnaziun de terac por le frabiché alesiré tal comun de Mareo. Anter i 30 de jügn 2012 èl roé ete endöt 7 domandes: 6 porsones è da ciafé tla gradatöra: 1) Willeit Max con 32 punč; 2) Agreiter Silvia con 31; 3) Pezzei Luigi con 29; 4) Trebo Carlo con 27; 5) Mutschlechner Tanja con 27 (pai medemi punč tira dant la porsona con plü agn de residènza tal comun); 6) Patrick Weiss con 26.

Dô che le sign. Antonio Palfrader â fat domanda da cumpré 54 m² de terac de comun, èl gnü slüt jö en contrat de cumpravonüda por la zesciun dla parzela de terac 4147/3 CC de Mareo, por la soma de 2.700,00€. Les spèises contratuales va a čiarà dal cumpradù.

Sön domanda dla sign.a Rita Palfrader, desco sozio acomandatar dla sozieté "M&M Sas d. R. Palfrader & Co.", èl gnü conzedü na müdaziun dla ligna de mascima frabicaziun y dl'altèza mesana dai loč A1 y A2 dal raion d'espansciun "Chi Trêi" a Al Plan de Mareo, desco da planimetria arjignada ca dal

dr. arch. Christian Agreiter. La müdaziun ne comporta degün dèrt por en aumont de cubatöra.

Sön domanda dla sign.a Call Ruth y dla sign.a Call Bettina èl gnü conzedü na müdaziun al termo de mascima frabicaziun dal raion de ressanamont "A-Al Plan" sotraiun A/3 - lot 3/15 sön la pdf 705 CC Mareo, do la planimetria dal dr. arch. Peter Paul Kofler, por fà sö danö le frabicat (vedl chino). Sön la falzada contra la strada comunala po les sporjènzes gnü fates a na altèza sora i 5 metri dal livel dla strada.

Le Comun à motü a desposiziun la soma de 125.598,88€ por la desfratada dal ciomont lüter (bio) por l'ann 2013 y por l'amortisaziun dal auto co è gnü motü a desposiziun dla Comunità Comprensoriala de Puster por cösc fin. Al gnarà paié la soma de 10.466,58€ al mēns.

Al sign. Dhama Simon en comuniun legala dai bēns con sōa fomena Dhama Mirela ti èl gnü assegné tal raion d'espansiun "Gran Pré" la pdt 2658/18 CC de Mareo, con na soraspersa de endöt 340 m² y na cubatöra mascima da frabiché de 494,26 m³. L'assegnatar à belo paié ete la soma de 48.505,71€ por le terac alesiré.

La Junta à slüt jö en contrat con la firma Electro Clara Sas con sonta te Mareo y con la firma individuala Janpaul Clara, con sonta a San Martin de Tor, por l'afit d'en tòch dal tèt dla scora elementara d'Al Plan (145 m² porom), por la realizaziun d'en emplant fotovoltaich. Les dōes firmes istalarà modui fotovoltaics sön tèt de scora y ti paiarà porchèl al Comun en fit de 1.400,00€ al ann (plü spèises y cultes), porom. Canche al è passé 20 agn dla motüda en funziun dal emplant, passarà cösc debann tla proprieté dal comun de Mareo.

La Junta à fat fora da müdé le plann normatif dal raion d'espansciun "Pincia de Calogna

II" a La Pli de Mareo, arbassenn la numera dai loč dessora da 6 a 5, con engrandimont tal medemo tomp dla soraspersa dai medemi. La müdaziun ne dà nia le dèrt por en aumont de cubatöra.

PERSONAL

Le Comun à l'intenziun da tó sö tres contrat a tomp determiné 1 assistènt/a aministratif/va tla VI. cualifica funziunala a mez tomp (50%). La comisciun de valütaziun dal concurs ea motüda adöm dal presidènt dr. Erich Pescollderungg - secretèr de Comun sō La Val, da Rita Maneschg - dependonta dal Comun de Mareo, y Brigitte Sigismondi - dependonta dal Comun de Badia. Al concurs èl gnü ametü cōstes concorèntes: Micaela Castlunger, Angelika Pedevilla, Ulrike Sottsas, Karoline Untergassmair y Anneliese Zingerle. Por la mančianza de na condiziun preodüda dal concurs è gnüs slüč fora Alexandra Craffonara y Alessandro Ties.

La comisciun de valütaziun è roada adöm ai 6 de forà 2013 y è roada sön cōsta gradatöra: Ulrike Sottsas con 33,9 punč, Karoline Untergassmair con 24,5 y Angelika Pedevilla con 21,45 punč.

Al colaboradù de comun Roland Daverda ti èl gnü conzedü le vare economich al livel plü alt dla 4a cualifica funziunala, co vèn apliché dal 1. de jenà 2013 ennant.

Ala dependonta sign.a Silke Irsara ti èl gnü arlungé l'aspetativa por personal con mituns, fina ai 5 d'otobèr 2013.

La Junta à azeté la domanda dla dependonta sign.a Ferdigg Annelies, por la trasformaziun dal raport de laûr da tomp plēn a tomp parzial al 50%, pienn ia dai 3 de merz 2013. Al è inčè gnü azeté la ieranza da partì sō le laûr sön dui dis te čiasa de comun y mez en dé (3,48 ores) desco telelaûr.

CONTRIBUC

A cōstes uniuns y istituziuns ti èl gnü conzedü en contribut: 3.000,00€ al Cor de Dlijia da

Rina por la festa de iubileo de 125 agn; **10.000,00** **de contribut straordinar ala Enteressonza Tru-Val-Colac** por la renoaziun dla condüta dal'ega da bëre y cuntra le médefü por la vila "Colac" a Rina; **1.600,00** **ala sign.a Patrizia Agreiter**, por corì les spëises dla sistemaziun dla strada d'azes al lü "Alnëi Damez", dô les gran plöies de novëmber 2012; **10.000,00** **al Sorvisc ai Jogn Val Badia** por contribut spëises por le personal y por les ativitès programades dal 2013.

Por l'ann de scora 2012/13 conzed le Comun en contribut de **55,00€ por scolare/a aciásé/ada tal Comun de Mareo** co frequentëia la scora elementara o mesana, por cumpré material de scora y e.e.

La Scora Mesana d'Al Plan ciafa endöt 5.555,00€ por 101 scolari, chëra da San Martin 275,00€ por 5 scolari, le Vinzentinum da Porsenù 110,00€ por 2 scolari, la mesana da Mühlbach 220,00€ por 4 scolari, les scores mesanes todëscas da Bornech 110,00€ por

2 scolari, les scores talianes da Bornech 275,00€ por 5 scolari, les scores talianes da Balsan 55,00€ por 1 en scolare, la scora mesana "Oswald von Wolkenstein" da Porsenù 110,00€ por dui scolari, les Ursulinen da Bornech 110,00€ por dui scolari.

Ples scores elementares ciafa chëra d'Al Plan 5.720,00€ por 104 scolari, chëra d'La Pli 3.410,00€ por 62 scolari, chëra da Rina 990,00€ por 18 scolari, chëra d'Antermëia 110,00€ por 2 scolari.

Dal Ofize tecnich de Comun

Conzesciuns da frabiché

DEZÈMBER 2012

Vollmann Josef, ressanamont dal mür esistont (krainer) tla localitè Frena, Frena/La Pli;

Bocaria Craffonara Sas de Craffonara Artur, ampliament dla bocaria - varianta finala, Longega;

Sporhotel Sas de Erlacher Roman & Co, fà sö en tèt, Al Plan - Tamersc;

Bocaria Craffonara Sas de Craffonara Artur, deponüda de material da ciaé, Longega;

Palfrader Artur, fà na zopa dla coltöra (Mistlege), Costa/Al Plan;

Tamers Luigi, realisaziun de na cubatöra urbanistica nea, cubatöra co romagn tal raiun de completamont "Nainores B1" y cubatöra aladô dles directives dal art. 128/ter dla LP. 13/97 y müdaziuns, Al Plan;

JENÀ 2013

Comun de Mareo, ampliament y ascensur nö pla scora mesana d'Al Plan - varianta finala, Al Plan;

Comun de Mareo, fà sö en tèt ete dal magazînn de comun a Cîamaor - 1. varianta, Al Plan;

Craffonara Gilberto, corì jö con en tèt la zopa dla coltöra pla majun, Rina;

Obwegs Judith, Obwegs Manuel, Pedevilla Olga, ressanamont dla ciasa "Canester" - 1. varianta, Al Plan;

Comun de Mareo, operes de

urbanisaziun a Curt, Curt/La Pli;

FORÀ 2013

Hotel La Stöa Sas de Comploi Paola & Co., ampliament cualitatif y cuantitatif dal hotel, Al Plan;

Dejaco Ingeborg, restrotoraziun dal apartamont esistont, 1. varianta, Al Plan;

Kastlunger Bartolomeo, trà jö y fà sö danö la stala "Garsung" sön la munt de Senes - 2. varianta, Senes;

Ties Matteo, costruiziun de na stala por ciöres y en tèt pal lü de Col, Al Plan;

Electro Clara Sas de Clara Martino & Co, costruiziun d'en emplant fotovoltaich integré, Al Plan;

Clara Janpaul, costruiziun d'en emplant fotovoltaich integré, Al Plan;

Comun de Mareo, costruiziun d'en marciapisc y mür de cortina, Al Plan;

Greco Nicola, restrotoraziun con ampliament y ressanamont energetich - 1. varianta, Al Plan;

De Luca Lucio, mëter adöm döes unitès abitative, Al Plan.

Sontades dla comisciun dal frabiché 2013

Data sontada

22 de merz
26 d'aorì
24 de mà
21 de jügn
26 de messé
30 d'agost
27 de setëmber
25 d'otober
22 de novëmber
20 de dezëmber

Ultimo terminn da dé jö

6 de merz
10 d'aorì
8 de mà
5 de jügn
10 de messé
14 d'agost
11 de setëmber
9 d'otober
6 de novëmber
4 de dezëmber

Por l'ordinn dal dé vëgnel tut en conscidraziun mâ domandes completes con dōta la documentaziun aladô dal art. 10 y 11 dal ordinamont da frabiché de comun.

Cuestiuns dai paurs

Dô avèi aldì tles ultimes ediziuns deplü sön le Cèrtl dl'Economia y la Sozieté dai Lifc, ànse en cösc iade orü intervisté Georg Frenner, sorastant dla Uniun dai Paurs de Mareo, co se cunta deplü sön la situaziun dai paurs y mèt inçe sön mësa val' dificolitês

Le Saltà: Georg Frenner, cara è pa la situaziun dai paurs te Mareo aldédancö?

Georg Frenner: Te Mareo ànse za. 160 lüsc olache al è ciamó tiers. De chisc èl gran pert co dà jö le lat ala Senni. La situaziun è che al è oramai düc co à debojügn da fà en secundo laür, por podèi mantignì sôa ativité, y fà dui laürs n'è nia saorì. Enlò mësste avèi chi co dèida dô. Te trec lüsc èra pa bën ensciö che al è plü generaziuns co dèida, y chël ô dî. Olache al fala cöstes generaziuns, èl dassënn rio da pordü dô. Sce an à na stala de tiers n'èl nia mâ da prodèi da doman y da sêra. Te mës tres ester presënt, controlé i tiers, odèi sce al ti fala val', sce ai jëia, sce ai adora le mëde dai tiers. Sce te mës laprò ester demez por en ater laür, è cösta na dificolité.

I dijëis tanco che i paurs se stà bun sce al è certes condiziuns?

Ai s'la cava. I paurs à en grôm de frabiches y mascînns da mantignì. Ai adora en grôm de scioldi por mantignì ci che ai à, y ai n'è nia tan de scioldi da fà de gran investimonc o müdé la produziun. Por chirì alternatives dal marcé ôl ester en pü' de capital sön na pert, por riscé inçe val'. An mës se mëter en regola con les normes, y enlò ôl ester scioldi. Trec ne n'è nia tan de scioldi sön na pert, y sce an fej val' d'ater ne n'ôl nia dî che ara vai bun, ara por inçe jì mal.

Dal 2011 èl gnü fat la cumpèda dl'agricoltöra. Podèise pa cunté sô val' dac concrec?

I dac da comun a comun n'ànse nia ciamó ciáfé. Al è mâ dac en general te Südtirol, porchèl ne pòn nia ciamó dî. Mo sce an ciara en pü' entoronn, pòn dî che la maiù pert vën ciamó sié. Al è apëna en tòch o l'ater co vën lascé sô, y chël

è bun sègno por la comunité.

Aratèise che le "mistier" o la "pasciun" da fà le paur sii al prigo con les generaziuns co vën docà, co n'è magari nia plü chël liam ala tera desco i plü vedli?

Le liam con la tera ciafa önn con le laurè sön so ciampopré. I jogn l'è sogü tan bun co les generaziuns dan da nos. Dandaia n'èl magari nia l'alternativa. Con ci che le lü dea ca messân vire. Les generaziuns da sën sciafia da chirì en secundo laür, o ai mës le fà por mantignì ennant le lü y tignì sô cösc liam. Al n'è degügn co à fat le paur co lascienn sô sôa ativité. Sce al mës le fà, èl por rajuns economiches.

Co aratèise pa che ara vai ennant?

Cösc depënn da en grôm de cosses. Tolun p.ej. les limitaziuns co vën da ann a ann tres maius. Le paur ne po nia plü fà ci che al ô sön so terac, al è lié a en grôm de normes. Al depënn inçe dales alternatives co è y dal prisc che an è bogn da trà fora empara. Tlò da nos s'è la produziun dal lat svilupé dër dassënn, y chëra costa en grôm de laür. Por pordü da jì sön en secundo laür, ne va cösta cossa nia dër bun. Al è inçe sistems da laoré con tiers olache an n'è nia bria da muje, p.ej. tignì tiers jogn olache an tira sô manses y les vënn, o che an à desco nos atlò le sistem da tignì vaçes da videl, olache i vidì vën vonüs canche ai è miorês. Enlò n'èl nia tan de laür desco canche an muj. Al sarà da odèi sce les generaziuns co vën dô arà ciamó le tomp y le mö da mantignì ennant i lüsc.

La sozieté da encö è amarada de prescia y stress. Aratèise che l'agricoltöra pòi gnì zoruch desco

moda de vita olache al è bën tres da laür, mo i ritms è plü pëgri?

Al è enteressant che chi co à scioldi dessorora, se cumpra en lü, con l'idea iadedô da vire con le ritm dla natöra, desco nüscedli. Trec chir endô chël. Aldédancö n'èl endere gonot nia plü cösc ritm sôle lü. Dôt mës jì ennant. Sce an ô che al romagni val', mës sun aumenté la produziun, y por fà chël ôl ester trec tiers. La lege endere limitèia la cuantité de tiers por hectar. Ensciö ciarun da trà fora le mascimo, an è sforzès da cumpré leché por che les vaçes dâi plü lat. An mës cumpré mascînns, co ô dî gonot fà debit y spo païé zoruch les rates. An rōa ete t'en morin pa chël che an mës oramai rodé empara. Sce an à laprò en secundo laür, è le stress ciamó maiù. Y le ritm con la natöra n'è nia plü.

La colaboraziun danter paurs y turism. Ara dess i porté vantaji a entrames les categories. Cò se stàra pa da osc punt d'odüda?

Al è val' caji olache al è dër na bona colaboraziun danter singui ostis y singui paurs. En general mës sun dî che sot a colaboraziun capësc chi dal turism che i paurs dess i lascé fà con sù sciori ci che ai ô sön so terac. Cösta n'è nia na colaboraziun. Colaboraziun funzionèia pormó canche entrames les perts à en vantaje da laoré adöm, y de cösc vers fàlera ciamó dassënn. La colaboraziun mèt man inçe canche i ostis è bogn da ti comuniché ai sciori da avèi respet por le laür dal paur. I paurs fej gran fadia y gonot vëgun che al vën adalerch sciori co mina che dôt sii de düc, ai ciapa ete te vigne vilin y pré, va con les rodes jö por i prês da munt, canche ai va a fonguns mëtai i auti sön i trus olache le paur mës passé con le

tractor. L'ostì messass i splighé al scior te ci situaziun che i viun atlò.

Co è pa la comunicaziun y la colaboraziun danter i paurs enstès?

I paurs tin rodunt tan adöm co che i ostis tin adöm. Dër na gran comunicaziun danter i paurs n'èl nia, chël è inçe vèi. Al è rio da i cherdé adöm pa val' sontades. En pèr de iadi al ann sozèdel, mo la gran pert dla comunicaziun sozeda te de pici grups, la domègna dô mësxa l'ostaria. Da roé adöm èl rio y desche iu la capèsci, è la gauja deache düc è tan stressés y n'è nia tomp da orèi porté ennant en discurs sön na problematica.

Al vèn baié cotan de regionalité, de produc local. Ne fósse nia poscibil da s'organisé a livel local da pité te nusc hoti de nusc produc? I ponsi a lat diretamonter dal lü, érn de nusc paurs, y e.e.

Al foss na boniscima idea. Dan bun 10 agn l'ânse proada con la érn. Dô püc agn ânse podü zeder, deache i coghi è aüsès da ciáfè dagnora i bi tòc dal tier. Le tier à endere inçe tòc co è plü rì da laoré sò, y tlò se stontai. An mës inçe di che trec ostis anüza mal le discurs da adoré patüc dal post, ai tol produc da foradecà, deache al costa demanco, y i dà ca desco nosc patüc. Cösc n'è sogü nia en ejompl de bona colaboraziun danter paurs y ostis.

Messàssel ester da pert dai ostis na garanzia?

Na garanzia dla cuantité y dal prisc. Spo jessera. Y sambèn messass i paurs inçe garanti na certa cualité. Entrames les perts messass gnì accontentades. Ara n'è nia jüda bun, deache i àn na grandiscima concorènza da foradecà, co ti condüj al osti avisa i tòc che al ô, co arjigna ca la érn desche al ô, inçe mâ filet. Mo le tier à mâ dui filec, y sce n osti n'adora sis, ne podunse nia copé trèi tiers, y sciüré demez döt l'ater. Ara depënn scialdi dai coghi. Val'coghi sa da laoré sò döt cant, d'atri nia - o n'ô nia.

Da püch à en peur dal'Alta

Georg Frenner, sorastant dla Unìun dai Paurs de Mareo

Badia daorì na botèga a Al Plan. I paurs de Mareo fej le marcé da peur. Nos àn paurs co arjigna en gröm de produc, desco tès, eghes de vita, mì, cìajôs, cioce. N'ess nia i paurs podü se mèter adöm y vaighé le vare da daorì na botèga deboriada?

De cösc ànse baié val' iadi danter paurs co fej le marcé. Emprömadédöt sunse en pü' püc co tol pert, spo ànse na cuantité de produziun limitada. Sce an fej i cuné ci che al costa da tó adenfit en local, tó sò personal y e.e., capiunse tosc che i sun tre' massa püc por fà val' de te'. Sc'i fósseun deplü y che i podèssun garanti na continuité tai produc, jèssera plü saorì. Pal marcé dai paurs nen vègnel endere plülere demanco co deplü.

Öna dles gran problematiches dai ultimi agn è la cuestiun dles stales de munt. Èl novitès por regularisé les frabiches?

La situaziun è al momont desche ara ea dan 100 agn. Gran pert dles stales y üces è gnüdes fates sò denant che al gness motü sò le liber fondiari. Canche chël è gnü fat n'è les frabiches nia gnüdes portades ete. Le porciodi ne sai nia. La realté è che i lüsc s'è fat sò les stales y les üces por podèi avèi i tiers te munt, y s'les à mantignides con de gran sacrifici. Al dédanco èseres dô lege dal proprietar dal terac, y chël è le Comun, o sön Fanes i trèi comuns de Mareo, Badia y La Val.

Mo vignönn sa chë co à fat sò ci stala o ücia. Madër che al n'è scrit egnó. Da mèter apost cösta cossa pöl dër rio, deache la gran tème de nusc politics local y da Balsan è che sce na frabica è en iade portada ete desco proprietè de na porsona, podess cösta la vène ennant al proscimo gran imprenditur co paia en gröm de scioldi.

Le tru che le Comun orea jì ea chël da i les vène ai paurs y les lié al lü slüt, proibì la müdaziun de destinaziun, avèi en dèrt de prelaziun sce ares vèn vonüdes y e.e.. Aratèise che cöstes limitaziuns pòi tignì?

Magari ne basta cösc nia, mo i messun ciáfè en tru da lié al lü cöstes frabiches co è gnüdes fates sò dai proprietars dal lü enstès. Sce con la proprietè o con en dèrt, chël pòn baié. Mo al è da ciarè da mèter adöm ci co alda adöm.

An à odü che sce önn à scioldi da strité dio assà, vara inçe da storje les regoles. N'aratèise nia che cösc podess sozeder inçe con les stales, sce en lü vèn vonü ennant?

Sce önn à le mö da paié avocaç dio alalungia, pöl sambèn sozeder cìcossia, inçe che al sciafi tla finada da müdé la destinaziun de na stala, mo al è da bestia rio.

Èl pa pordèrt belo sozedü caji de foresti co ess orü cumpré stales, por nen fà d'enfora na ücia privata?

Cösc n'ài personalmonter ciamó mai aldi. I ne sa nia tan enteressant che al è por zacai da foradecà da se cumpré na te' frabica, por l'anüzé püc dis al ann. Tlò vèigun sön parèi le malan, co n'è magari gnanca.

Le prigo de speculaziun n'è nia tan concret, co che al pö. I messun ponsé che da se trà cina sön munt adorun en auto aposta, che le foresto vài sò a pè pòn se desmoncé. O che al mës se cherdé zacai dles üces a le dô. Al n'è nia tan saurì por önn da Milan da se trà ete y sò, magari por sté dui o trèi dis y endò s'an jì. I n'arati nia che al sii tan enteressant da cumpré cassö?

Te cört tomp èl müdé dui iadi l'assessur provincial competont. Èise albü l'impresciun che la politica ài orü roé a na soluziun?

Čina čiamó àra sbürlé le problem ennant, zona chiri la soluziun. Gnanca les soluziuns co è gnüdes proponüdes n'è fina šen gnüdes tutes sò. An n'à nia orü ciafé na soluziun. Šen èl endô en assessur nò, y te püć mēnc con les lites provinciales nen gnaràl bonamonter endô en ater, spo metarà la storia endô man.

Sce i paurs à de önn en vers problems mać da fà val' fora dles stales, vëigun che les üces da munt (rifugi), l'à plü saorida.

Con la lege alpina (Alpingesetz) èl les üces da munt co po aumenté la cubatöra por le debojügn che ai à. Cösc è en pü' da mëter averda, deache te de te' caji pòl en teoria incé nascer speculaziun. Či sànze pa nos či che al sarà te 50 agn? Sce en paura ô endere müdé la destinaziun de na stala, n'ál degüna poscibilité.

Cara è pa la situaziun dles pastöres sön munt?

Sön Fanes ànze i paurs de trëi comuns co mët sò i tiers. Ensciö ànze en gran numer de tiers y an róa incé en pü' al limit. I baiun de feter 400 tiers vigne isté. Chël po jì bun sce al è en ann desco l'ann passé, con trep mol, che la pastöra crësc dô. Tai agn olache al è plü sēciora, è cösc numer massa alt.

Co èra pa da Fodara Vedla, Senes y Fojedöra sò?

Enlò ànze plütosc massa püć tiers, deache al è plü rio da roé pormez. Sön chës munts vëgnel incé tut tiers da foradecà, madër che por chi èl manco enteressant, deache i tomps da sté a munt è plü cöré co te d'atri posć. Sön Fodara Vedla ànze le cajo che te trec posć èl gnü sò en gröm de barantli y la pastöra vën entrēs mēndra. Cösc fenomēnn è gnü tai ultimi agn entrēs maiü. Tlò jessel debojügn che al gness taié fora barantli, che al roass sò plü tiers y che al gness incé vardé defora dai čiampēs.

Ala fin de merz 2015 tomarà les cuotes dal lat. Aratēise che cösc pòl porté a na tomada dai prisc?

La Talia prodüj mē le 60% dal lat che la jont adora, le resto vën importé. Le lat de Südtirol fej fora za. le 3% dla produziun dla Talia. De gran cuantitēs de lat vën porchël da posć desco Holland, Deutschland y Österreich. Cösc sozed belo da en gröm d'agn, y les cuotes limitā en pü' la produziun. Al podess gnì prodüt le 105% dal bojügn t'Europa. Sce les cuotes toma demez, pòl ester che les zones con poscibilité de gran produziun feji plü lat, y ensciö èl sambēn le prisc co toma. Mo cōsta probabilité n'arati nia tan grana.

Čiodi pa nia?

Tai ultimi 10-15 agn àn podü osservé tai Paisc Toděsc la produziun de gas metann - biogas,

co ne vën nia mē prodüt con la coltöra dai tiers, mo diretamonter con mais. Cösc vën sciüré te gruibe y vën fermenté por la produziun de metānn. Al è belo trec lüsc co lascia ester i tiers y fej produziun de metānn con i produć dal čiamp, soradöt le mais, mo incé la blā. Al n'è tres deplü, deache la produziun de metānn ti dà la poscibilité da fà strom, y chël vën tai Paisc Toděsc paié scialdi bun, y trec concentrēia so laür sön chël. Porchël pòl saori ester che al tomi demez en gröm de stales de vaćes, y la cuantité de lat va zoruch, tan dio che cösc strom vën paié bun. Endere sozēdel incé che de gran čiamps vëgni adorēs mē plü por la produziun de mais y blā da arjigné metānn; cösc ô di che la cuantité de blā por l'alimentaziun dla jont va zoruch, y che i prisc dai lechēs che i paurs adora por prodēi vaćes crësc. Al po porchël ester assā che la cuantité de lat ne vai nia tan sò, mo le prisc de produziun po crësce. Y cösc po gnì en problem.

Messass pa i paurs s'orienté da laoré sò d'atri produć, ester plü inovatifs?

La Senni laora belo sò le lat por fà čiajōs y d'atri produć. Alternatives èl magari tla čern, olache al è fina šen sozedü dēr püch. Emprōma parēl che čern se lasciass mē fà olache al crësc silo-mais. Con le sistem da tignì vaćes da videl (Mutterkuhhaltung) vara saori da arjunje na boniscima cualité de čern incé mē con či co crësc te pré. Ennultima depēnel dagnora dal prisc. Sce an ciafa en marcé olache le consumēt è disponü da paié en prisc iüst, vāra incé por le paura da fà cōsta produziun. Sce le paura mēss endere jì con i tiers de boniscima cualité ala "Versteigerung", olache al ti vën paié en prisc dēr bas, danlò ne n'ál degüna poscibilité da trà fora val'.

En general pōn di che nüsc lüsc da munt n'è nia adatēs da fà na produziun de gran massa, plütosc na produziun de cualité, sostenibla por la natöra, magari de cualité bio. Cösc è endere mē poscibile, sce le consumēt è a öna da paié en prisc iüst por na alimentaziun sana.

Tiers tai Tamerse l'ann passé da d'aisciōda

Le paiun d'La Pli vën concret

I prejentun le proiet dal architët Marcello Di Biasi

Ensciö dess ciaré fora l'areal canche le paiun è fat.

Da agn vëgnel baié da realisé en paiun tal zënter d'La Pli. Šën èsun roës a bun punt con la proietaziun, y i laûrs podess mëter man belo eniann. I proiec è arjignês y al è belo gnü aproé na conzesciun da frabiché (ciara Saltà nr. 8/2012), cösc soradöt por podëi mené ete en Provinzia la domanda dô en contribut da realisé cösta opera.

Tla relaziun tecnica dal arch. Marcello De Biasi pòn lî che dal mëterman dla proietaziun s'ân tignî al proiet preliminar arjigné dal arch. Stephan Nagler. Cösta idea è spo gnüda laorada fora, aladô dles esigënzes dla Musiga d'La Pli, mo inçe dô deplü encuntades con i raprezentanc de Comun, dla Fraziun y dal ombolt enstës. Con le proiet dal paiun dessel gnî revaluté la lerch co è belo encër la scora ia. Le paiun dess se sonté ete te na maniera "armoniosa" tal zënter de païsc, caraterisé da

cotan de frabiches storiches. Tal medemo tomp dess l'areal podëi gnî anüzé inçe desco lerch publica. Le paiun enstës gnarà fat sò sòn la solëta dles plazes da parché sot la scora. La strotöra ciararà sò cuntra la Gran Ciasa y ti pitarà lerch a encër 50-55 musicontri. La strotöra dal paiun enstës sarà en gran pert de lën, renforzé con acià y corî jö con banda. Por podëi ti garantî al paiun na bona acustica, èl preodü dles perts sò da le corî con lën y spidl. Tres l'iluminaziun LED dëssel inçe ester meso da tignî bas le consum de forza eletrica. Por la jont co gnarà a ascuté sò i conzerç o les festes, èl preodü da realisé na tribuna de scalins. L'azes ala tribuna è garantî con dôes stighes da entrames les perts. La plaza y la tribuna gnarà corides jö con lën technich co tin le tomp.

Sot paiun ete romagnarâl sambën i posc da parché. Al nen gnarà cinamai 6 laprò - al'altëza dla

plaza dla scora, dô na convenziun slüta jö con Davide Brandlechner. Dai posc da parché cina sò da paiun y scora roun con na rampa de 20 scalins. Dan le paiun, desco inçe a sôa man ciampa y man dërta, romagnarâl dôes plazes co po gnî adorades desco terac publich, na pert po sorvî desco post da parché canche al rôa adöm cotan de auti.

I COSC Y LE FINANZIAMENT

Aladô d'en preventif roé te Comun ai 29 de jenà 2013, èl preodü cosc de endöt 429.880,00€. Chisc è partis sò ensciö: 14.000,00€ por laûrs da trà jö strotöres co è belo: mürs, peres, avalié le terac. 102.000,00€ costa l'ampliamont dla garasc (za 420 m3), co arà na strotöra de petun.

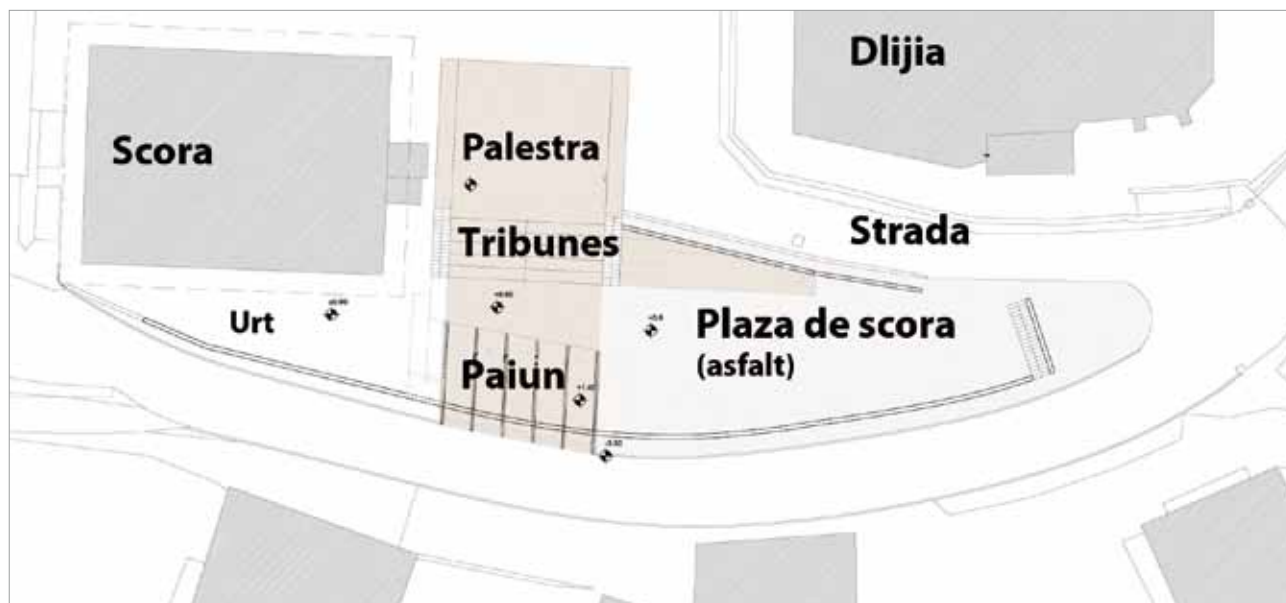
De 40.000,00€ dess ester i cosc por realisé la tribuna y i scalins d'azes, sòn na spersa de 135 m2, 100.000,00€ costa le paiun enstës con paladina y mürs da na pert sò, 37.000,00€ l'implant eletrich con

iluminaziun, por en total de endöt 305.000,00€. Le rest fej fora spëises techniches (75.000,00€), IVA al 21% y contribuç desvalis (19.380,00€) y l'IVA al 10% sön i laûrs de

costruziun (30.500,00€). Tal bilanz de Comun el a despoziziun 330.000,00€.

Laprò àn fat na domanda ala Provinzia, olache al è gnü conzedü

en contribut de 100.000,00€. Le finanziamont è porchël assügheré. Desche l'Ombolt dij tla intervista a pert, ciararàn da mëter man eniann con i laûrs.

Partiziun dal areal dô i laûrs

Avisc

Ciomont da tosser

I proscimi terminns por la racoüda dal ciomont da tosser è:

- **ai 18 de merz 2013:** dales 11.30 ales 12.30 a Longega;

- **ai 6 de mà 2013:** dales 8.00 ales 9.00 a Al Plan, dales 9.30 ales 10.30 a La Pli, dales 11.45 ales 12.45 a Rina;

- **ai 3 de jügn 2013:** dales 11.30 ales 12.30 a Al Plan, dales 13.30 ales 14.30 a Longega;

I posç de racoüda è: a Al Plan dô comun, a La Pli te plaza dal mone, a Rina te zënter de païsc, a Longega sön Plaza de Bastl.

RENOVÉ LE SÜDTIROL PASS

Le Südtirol Pass, la cherta por anüzé le sorvisc de trasport publich de nosta provinzia, à compli ai 14 de forà en ann, y à dōtaorela bun 120 mile abonès. L'ofize provincial dla mobilité lascia alessëi che an n'à nia bria da jì a renové la cherta, cōsc sozedarà automaticamenter. La cherta arà porchël valüta ciámó en ann alalungia. Dal momont che la cherta vën renovada, vën le numer de kilometri endô porté zoruch a nul. Mâ les chertes co ne vën por dui agn alalungia nia plü anüzades, gnarà dejativades ala fin dal secundo ann. Dōtes les atres enformaziuns d'ōga ciafun sön le sît dla mobilité de Südtirol www.sii.bz.it

TIGNÌ ETE LES REGOLES POR I CIANS

Düç i proprietars de cians è periès da i tignì tachês y da ti mëter le smusé canche ai roda empara te posç publics. Deplü persones s'à lascé sō che cians roda lëdi fora por païsc, y gonot ne vëgnel nia romené sō i bojügn che ai fej encërch. Düç è periès da se tignì, zonza vëgnel apliché les straufunghes preodüdes dla lege.

ARJUNJE LA MATURA CON LA SCORA DA SÈRA

Inçe tal ann de scora 2013/14 à jont adulta la poscibilité da s'arjigné ca al ejam statal por arjunje la matura. A Bornech vëgnel pité cursc por la scora

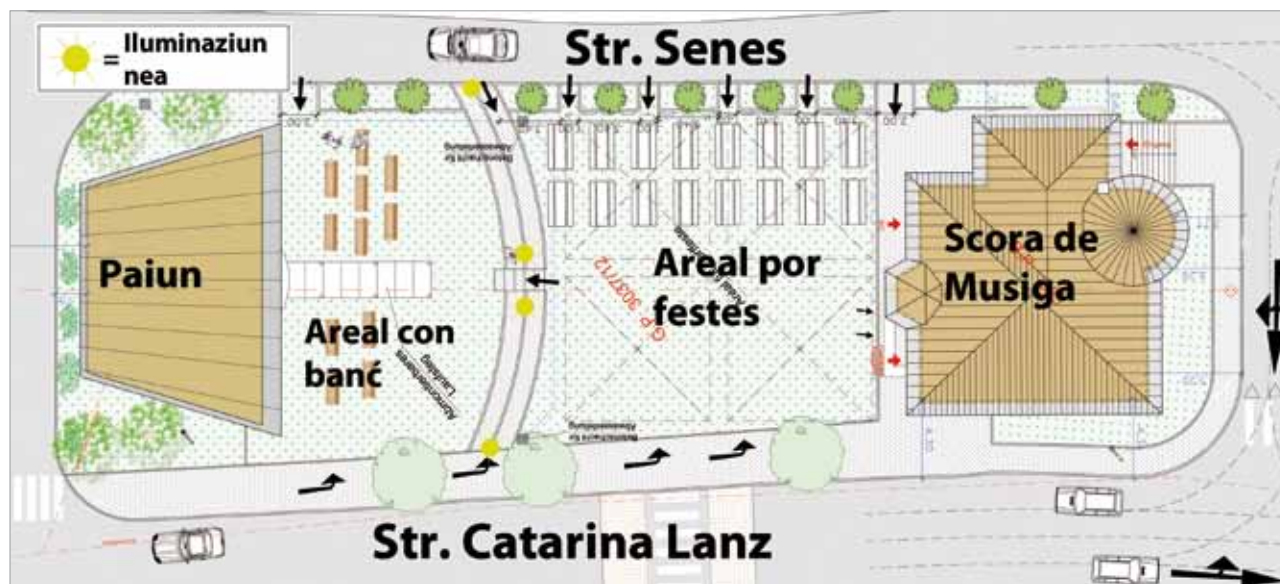
alta economica (WFO - ex HOB - ITC), y por la scora alta tecnologica (TFO - ex. GOB - ITI).

En jöbia ai 30 de mà ales 19:00 vëgnel tignì tla Technologische Fachoberschule da Bornech, str. Josef Ferrari 22 (raiun dles scores) na sèra d'enformaziun sön la scora da sèra, porentames les direziuns. Enformaziuns plü monüdes pòn ciafé pai coordinadus Benedikt Burger (WFO) al numer 0474/948013 o 347/0996767, o dr. Werner Sporer (TFO) al nr. 0474/555602.

Enformaziuns ciafun inçe por mail sot a burben@cmail.it. Termo por se scrì ete ala scora è i 30 de jügn 2013.

Na plaza da sté saorì

Scora de Musiga y paiun è en pé. Sèn mancéi ciamó la plaza danterete. I prejentun le proiet dal architèi Karlheinz Castlunger

Dessèn dla plaza danter paiun y scora de musiga

Ilaûrs por la realisaziun dla Scora de Musiga y dal paiun d'Al Plan è oramai a bun punt, y dess gnì slüc jö eniann. Cì co mancia ciamó, è la plaza danter les döes strotöres etc. Le Comun de Mareo à enciarié tlò l'architèi Karlheinz Castlunger - co à ince proieté les frabiches - da arjigné en proiet por l'abelimont y la partiziun de cösta plaza. Sön la grandëza se lassel fà püch, è pö döt le raiun encertlé ete da strades comunales. Romagner romagn ince le marciapisc da na pert jö, co ô ester con döta la jont co va a pè te païsc, cis dertan les sajuns turistiches.

L'areal enstës à na picia pendënza. Por la alisiré - pòn l'ì tla relaziun tecnica dal arch. Castlunger - è la plaza gnüda partida sö te döes perts, y è despartida amez ca da en tru da jì a pè (con iluminaziun indireta) co empormët da passé da na pert al'atra. Dertan les manifestaziuns po cösc gnì anüzé ince desco spersa da se sonté. Ensciö èl gnü cherié en picio deslivel de 50 cm, co podarà gnì superé saorì con en pèr de pici scalins amez sö.

Al è preodü che les döes perts dla plaza ciafi funziuns desvalies. Tla pert dan la Scora de Musiga èl gnü preodü en terac de giara drucada sora, por podèi mèter jö bané y mësés canche al è festes alaleria.

Tla pert dessot, à l'architèi preodü da fà vèrt, olache an po spo ince mèter sö bané oc cuntra paiun, por cherié ensciö na atmosfera da sté saorì. Pal abelimont toca ince les plantes aladò, co è en pert belo. Sön les perts dal paiun garètel lèns da ciastègnes, sot le paiun trogneres vèrdes. Sön la pert a

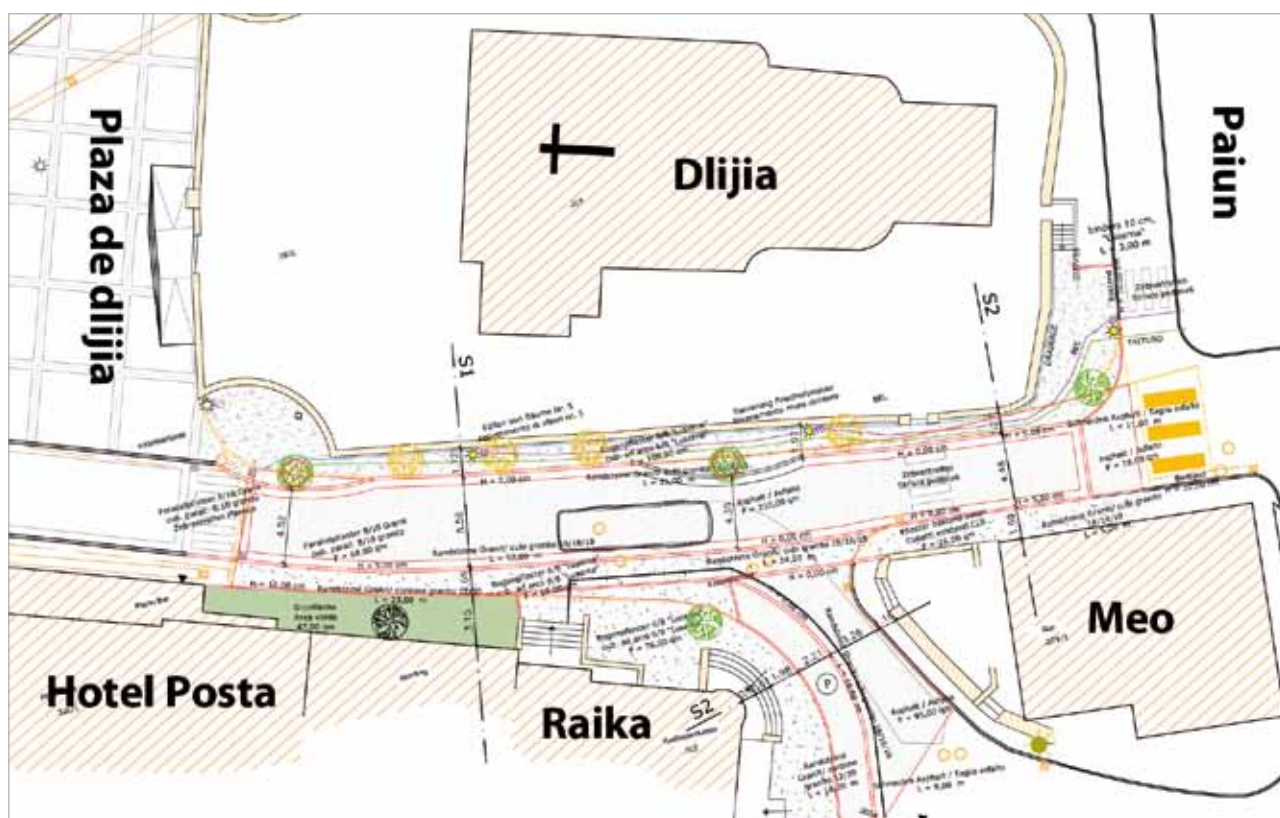
nord dèssel gnì sonté scialdi da tòch deplü aieri, co partèsc jö y "sara ete" en pert döt l'areal.

La Junta à aproé le proiet tla sontada dai 28 de novèmber 2012. Al prevèiga na spèisa de endöt 117.182,57€, partis sö ensciö: 80.735,04€ por laûrs sön basa de lizita, 4.000,00€ de cosc dla sügherté y 32.447,53€ por somes a desposiziun dl'aministrazion. Laprò èl gnü fat fora da fà na domanda de contribut ala Provinzia de Balsan, por finanzia cösta opera. Al è gnü conzedü en contribut de 40.000,00€.

IMU da paié dô

L'ann passé à düc i proprietars de frabicaç albü por le pröm iade da paié ete l'IMU. Nia paié ne n'è ciamó chi co à frabicaç nia ciamó motüs a cataster. Sambèn è la culta por le 2012 da paié dô, pornanche i frabicaç è en regola.

I proprietars de chisc frabicaç è periês da passé te Comun canche ai à dan man i daç catastai dles frabiches, por che al pòi gnì fat la calcolaziun y ince le paiamont. Enformaziuns ciafun pal responsabl Roberto Castlunger, co è da ciafé al nr. 0474/503756.

Plann dla strada desche ara dess garaté dô i laûrs.

Ressanamont tal zënter

Dô la plaza de paîsc y l'areal dal paiun, vëgnel incé ressané le tòch de strada danterete, ala pêr con le mûr de cortina

Le zënter dal paîsc d'Al Plan Ciafa plan plan en müs nò. Motü man àra con le ressanamont dla plaza de paîsc, jüda ennant èsera con le paiun y la scora de musiga. Eniann garatarà spo la plaza danter les dôes strotöres (ciara articul a pert), y incé le ressanamont dla strada co colieia paiun y plaza de paîsc.

La orenté da ressané cösc tòch de strada è piada ia con le debojügn da arjigné sò endô le mûr de cortina, dla pert co ciara sôn la strada prinzipala. Le mûr è bindebò en malester y manacia alüsc incé da tomé ete. An n'â nia orü trà jö deplën le mûr, èl pö incé en fostü de storia por le paîsc, y laprò ess cösc comporté nia püces difoltês, deache tòch dlungia mûr y sôn mûr enstës èl tofles y fosses de families. Ensciö àn lité por le ressanamont. Al gnarà ciaé jö dla pert deforaia cina ples fondamontes, y renforzé le mûr con petun.

Ala pêr con cösc laûr à le Comun de Mareo incé ponsé da tó na soluziun por la strada enstës, cherienn plü sügherté soradöt por chi co va a pè. Ensciö gnaràl realisé dlungia mûr de cortina jö, en marciapîsc co garetà da en minim de 1,27 m cina a en mascim de 1,97 metri lerch. Por fà le marciapîsc vâl debojügn da tó demez i lëns, co è incé en pert gauja che le mûr de cortina s'â stort con i agn. Les raîsc dai lëns è corsciüdes sot mûr ete y l'â ensciö alzé sò. Tó demez i lëns n'ô nia dî che al ne nen gnarà plü degügn.

Al gnarà sonté dui lëns nös, y olache chisc garetà, fajarà le marciapîsc en picio ôt plü lerch, a na moda che i lëns ne sii nia bel amez tru. Cösc cheriëia tal medemo tomp dôes strontöres pla strada, ci co dess comporté che i cîafêrs dai auti vâi plü plan fora por paîsc. Por garantî che les raîsc dai lëns ne crësci nia ciamó en iade

sot mûr ete, èl gnü ponsé da fà sot tera ete en castl de petun encëria.

En marciapîsc garatarà incé dal'atra pert de strada, dlungia la Raiffeisen jö. Atlò èl preodü de na larghëza de 1,65 metri. Dan la Raika enstës gnaràl cherié trëi posé da parché, tal post olache i auti vën defat belo lascês jö.

La strada co ôj sò cuntra le pech gnarà plü stronta y al sarà porchël mâ plü meso da passé con önn en auto. Le sëns unich romagn. Tres i marciapîsc sarà ensciö les porsones co va a pè plü sogüdes canche ares spazirëia jö por paîsc.

La strada enstës romagnarà empò ciamó leria assà, por che dui auti pòdi s'encunté - plü avisa da 4,5 metri cina 5,56 metri.

Le proiet de ressanamont è gnü fat dal dr. inj. Winfried Theil da Balsan. I cosc sciazês por düc i laûrs è de chi 114.550,00€.

Cotan de mol da d'altonn

Desco vigne ann, reportunse inçe eniann en valgünes enformaziuns sön les corëtes dal temp dertan le 2012

Sce an ô trà adöm en cört les carateristiches dal temp dertan le 2012, pòn di soradöt che al è sté en ann dër mol, con trec dis de bor' temp y de gran plöies soradöt de novëmber, olache al è inçe raité jö val' mëndra strada y trus. Sö por munt s' à le temp cis d'isté mostré sterch, y al è raité jö inçe de maius roes, desco sön la strada da jì sön Fanès. Por ci co reverda les temperatöres, è le termometer roé 26 dis sön o sora i 27 gradi de cialt, 6 dis sora i 30 gradi, y 24 iadi sön o sot i 15 gradi de frëit.

LES TEMPERATÖRES

L'ann 2012 à albü na temperatöra mesana de 6,3°C, co è 0,5 gradi demanco co l'ann denant. I mënsch frëic è stës cotan plü frëic co zonza. Forà 2011 à p.ej. na mesana de -0,5°C, chël dal 2012 de bëgn -5,0°C. Mesanamonter plü frëic è inçe stës i mënsch de jenà

y de dezëmber. Plü cialc co l'ann denant è stës soradöt jügn, messé y otober.

Le dé plü frëit ànse albü ai 6 de forà con -20,8°C, respet al dé plü frëit dal 2011 con -19,3°C. Forà ti l' à inçe sticada de -0,1 °C a dezëmber y è ensiö sté le mëns plü frëit. Le dé plü cialt è sté ai 30 de jügn con +31,3°C, mo inçe al 1. de messé è le termometer ciamó roé sön 31,2°C gradi de cialt. L'ann passé ea le dé plü cialt sté ai 22 d'agost con +29,7°C. Le mëns plü cialt è sté agost con na mesana de +16,8°C.

PLÖIES

Le 2012 è sté en ann rich de prezpitaziuns. Bën 111 dis èl tomé plöia o nëi, 34 deplü co l'ann denant, y cösc se mostra inçe tla cuantité de prezpitaziuns, co è stada de 931,4 mm, respet ai 669,0 mm dal 2011. Le mëns plü mol è sté novëmber con 156,8 mm. L'ann

denant èl te cösc mëns mà tomé 2,8 mm d'ega o nëi. Te cin' mënsch dal 2012 èl tomé plü co 100 mm d'ega. Le dé plü mol dal ann ànse albü al 31 d'agost con 47,8 mm. Le temp plü lunch zonza prezpitaziuns è sté dai 21 de merz cina ai 4 d'aori - rodunt chinesc dé. Le plü dio bor' temp èl sté i 8 dis dai 25 de setëmber ai 2 d'otober.

LA NËI

Nëi èl gnü atira i pröms dis dal ann, danter le 1. y i 6 de jenà, olache al n' à fat jö encër 15 cm. An se recorda la bela contrada noüda pro canche les cameres dla RAI ea a Al Plan por trasmëter les mësses tla televijiun. I pröms dis de forà èl gnü jö por la Talia de gran nëis co à noü pro païsc entiers, che la jont ne podega nia plü demez y ensiö è inçe stës fora tlò da nos val' sciori co dea gnü en vacanza. Tlò da nos àl mà noü ai 7 de forà encër 10 cm.

Impresciun dal altonn

Spo ai 12 ciamó en sblauh. Dedò el gnü en tomp cialdin, y ala fin de forà ea le termometer sora i 16 gradi de cialt. Danter i 4 y i 5 de merz al ploü cotan te païsc. En sblauh è gnü ai 5 da sèra, mo ta Pederü n'èl tomé encër 25 cm. Noü al ciamó ai 8 y ai 20 d'aorì. Canche an minà che an podess mèter ia les cadries, àn ai 22 endò mossü les tò ca, deache al è tomé feter 10 cm de nëi. Danmisdé àl motü man da noëi desche sce le cì foss davert. Da d'altonn è la pröma nëi tomada danter i 15 y 16 d'otober: encër 15 cm. Val' sblauh àl spo fat danter

i 27 y i 29 d'otober. Novèmbèr è endere sté plü cialdin con trepa plöia.

Ala nëi àn mossü aspeté cina ala nèt dai 29 y 30 de novèmbèr, con 3-4 cm de nëi dër mola. Dal 1. ai 2 de dezèmbèr n'èl gnü endöt 10 cm, ai 4 endò 5 cm, deplü n'èl fat jö ai 14 y 15 de dezèmbèr, le dé dla gara de Copa Europa: encër 15 cm. Ai 26 de dezèmbèr al ciamó ploü danmisdé, y spo cina ala fin dal ann n'èl gnü encër 10 cm.

TREC TEMPORAI

Dis con temporai èl sté dër

trec, endöt 29, respet ai 21 dal ann denant. Le pröm iade al toné de jügn, l'ultimo iade ai 24 de setèmbèr. Messé è sté le mëns plü rich de temporai, con 12 dis da tonns y tranüdi.

Chi co à ligrèza da odèi tizes de net, à ciafé en bel spetacul ai 30 de messé, olache al à toné bun 2 ores y mesa, mo incé tla nèt danter i 20 y 21 d'agost el sté en gran temporal de passa 2 ores. Grantijeres, almanco por cì che an à osservé tai païsc, n'èl gnü püces y degünes.

Mëns	Temperatöres mesanes (°C)		Dis da plöia y/o nëi		Cuantité de plöia (mm)	
	2011	2012	2011	2012	2011	2012
Jenà	-3,6	-4,7	3	4	8,8	29,2
Forà	-0,2	-5,0	2	2	4,0	9,2
Merz	2,9	5,0	2	3	17,8	20,2
Aorì	8,0	5,8	4	13	10,6	76,4
Mà	11,3	10,9	8	8	89,2	43,8
Jügn	13,9	15,3	19	14	154,6	123,4
Messé	14,4	16,2	11	14	106,2	112,8
Agost	16,6	16,8	11	12	70,0	142,0
Setèmbèr	13,1	11,1	6	12	103,8	106,8
Otober	5,9	6,8	4	9	74,0	89,4
Novèmbèr	2,2	1,5	1	14	2,8	156,8
Dezèmbèr	-3,3	-4,9	6	6	27,2	21,4
Döt l'ann	6,8	6,3	77	111	669,0	931,4

Jì debann te internet

Al Plan: "Free Wi-Fi Zone" da plaza de dlijia cina sö da paiun

A la fin de jenà è jü en funziun tal zënter d'Al Plan en raiun por anüzé l'internet debann, na "Free Wi-Fi Zone" desche la terminologia tecnica dij. L'antëna è gnüda posizionada sön le frabricat dla Cassa Raiffeisen y ensciö àn la poscibilità da se colié a internet debann da plaza de dlijia cina sö da paiun, anüzenn i telefonns de generaziun nea, tablets, laptop y e.e. Cösc sorvisc è gnü motü a desposiziun tres la Cassa Raiffeisen Val Badia y la Süditrol Marketing Gesellschaft, con la coordinaziun y le sostègn dl'Assoziaziun Turistica d'Al Plan y dal Comun de Mareo. Por se colié ala rëi mondiala bàstel chiri sö l'antëna co à ennom "Wi-Free1". Al gnarà empröma damané da dé ete val' daç, danter chisc incé le nr. de fonin, sön chël che al gnarà spo mené i daç por l'azes, le login y la password. Chisc arà valüta por en ann alalungia. Tres deplü sciori se damana da avèi la poscibilità da se colié a internet. Cina ciamó èl l'Assoziaziun Turistica co pità en te' sorvisc - a n prisc simbolich, mo la domanda gnea entrès maiü, ensciö àn fat ennant por arjunje en te' raiun Wi-Free, co è belo te trepes d'atres localitès turistiches na realté. Ensciö àn fat en vare ennant por colmé na locia tecnologica t'en païsc de pëis turistich desco Al Plan.

Internet debann tal zënter.

Bëngnüs te nosta comunità!

Lea y Oliver
de Alexander Bonato y
Karin Taibon,
Al Plan

Elias
de Bernd Ties y
Sophia Ploner,
Al Plan

Isabel
de Jep Erlacher y
Elisabeth Ties,
La Pli

Paul y Anja de Stefan Ellecosta
y Michaela Maneschg, Al Plan
(*nasciüs de setëmbër 2012)

Lucia y Damian
de Harald Huber y
Wilma Feichter, Rina

Caji de residënza

Stimëz geniturs, por la publicaziun dai nasciüs se referëse le Saltà dagnora ala residënza. Al sozëd trës endô che mamës jongs abitëia te Marzo mo à la residënza altró o al contrar, enseiò sozëdëra che mituns de familiës jongs abitëia tlò, mo ne rësultëia nia tla lista y ehi ne vën spo gnanea contatës. Sàmbën èl te nosta intenziun da publiehé soradöt i piei eo nase tlò te Marzo. I enviun ehi geniturs olache al è de te' caji, da mené adalgrëh la foto de so picio - sôa picëra a palfrader@rolmail.net, spo podunsë tó en conseidraziun inëz ehi. Le proscimo tèrmo da mené le retrat è i 20 de mà 2013.

Chi co dëida te munt

L'Aiüt Alpin d'Al Plan complësc eniann 50 agn. Na ocasiun por ciaré al'emportanza dla lia y ales cuestiuns olache le cialzà druca

Al è eniann 50 agn che le comun de Mareo à incé na sezun dal Aiüt Alpin, co fejpert dal socurs CNSAS - Corpo Nazionale Soccorso Alpino e Speleologico. Le grup ea gnü motù sò de jügn dal 1963 por enteressamont de Erich Kastlunger dal Medo. Pröm sorastant è spo gnü Eduard Ties da Taibun, co à albü tles mans còsta enciaria por passa 35 agn. Danteréte è valgügn agn Hubert Erlacher de Corcela sté sorastant y dal 1999 encà èl Horst Valentin dal Postmeister co manajëia le grup. So vize è Manuel Comploi de Mena. Encö cumpëda le grup d'Al Plan encër 25 mëmbri atifs. L'Aiüt Alpin - desche l'ennom le dij belo - pîta socurs a porsones co rôa te situaziuns prigoroses dertan sôes ativîtës te munt, por le plü tal tomp lëde. La gran maioranza è i intervonc da chirî porsones, o jî a les do sce ares ne sa nia plü olà ia. Le grup è gnü con i agn entres maiû, y maiû è incé gnü le laûr. Cis l'ann passé èl sté cotan de intervonc, passa 30. Entres plü

jont va sò por munt tal tomp lëde. Cis le schialpinism y en pü' manco le jî con les ciaspes d'invern ciafa entres plü simpatisanc. L'ann passé, por fà en ejompl, èl gnü cumpedé por n'edema alalungia ta Pederû tan de jont co va coi schi da tour sò por nostes munts. Al n'ea damprò da 200 al dé. "Canche le 118 chërda, èl da jî", dij Horst Valentin, "vigne dé y da vigne ora". Al enjunta: "Sce al fala val' sò por munt, spo èl dërt da cherdé aiüt." Al n'ascogn endere nia che feter trëi cheré dai intervonc ne raprejentëia - por fortüna mëssun di - nia la gran emergënza, y te val' caji vën le sorvisc incé maladoré, cösc ô di che i socoridus vën cherdës canche al ne foss nia le bojügn. En cunt dal jî a touren dij Horst ensiö: "Al è en slafun de jont co va ete y sò por nostes munts. Al è jont co à gonot na gran condiziun y incé le material al top. Jî te munt è gnü en pü' na moda, co vën val' iade tuta baldi ala lesiera. I messun tignî cunt che jî sò por munt n'è nia desco jî

a spazier. Al comporta zonz'ater incé prighi, y chisc vën val' iade motüs en pü' sön na pert." Chi co va a fà schitour, pëia sën ia cotan plü adora - dij Horst - Enlaôta piân coi schi sò por munt empormó da Sant Ojep ia (19 de merz), al dëdancö pëia trec ia dô la pröma nëi. Le polber y le contat con la natöra fej trepa gola.

Al dëdancö èl de cer' versc gnü plü saorî da cherdé aiüt: con i fonins vara val' iade da tó sò diretamonter contat con les porsones co chërda. Sò por nostes munts èl endere gonot pücia rëi, ci co cheriëia alüsc nia püces dificolts.

I damanun Horst ci precauziuns che al va debojügn da tó sce an va sò por munt. Al respogn: "Emprömadedöt ôl ester l'atrezadöra aladô. Le pîpser ne po nia mancé y cösc dëssun incé taché ete. Laprò ôl ester d'invern en badî y na sonda, y.... cösc è emportant, se li les previjiuns dal tomp y soradöt dles loines."

Na foto de grup con valgügn mëmbri dal Aiüt Alpin de Mareo.

STRONTÖRA TLA SONTA

L'Aiüt Alpin à encö söa sonta tal frabricat dai Stödafüs, t'en garasc bas ete. Y tlò èl le cialzà co druca al momont le plü. I mëmbri dal grup è gnüs deplü, les atrezatöres por pitè socurs inçe, y la strontöra se lascia sonti. La sonta dal Aiüt Alpin è en garasc olache i mesi stà ete stronc: na jeep, en gratun con le quad lassora y na barela da trà dô, co è inçe a val' moda gnüda arcunciada ete. Daete dal garasc èl ciamó en picio local olache i socoridus à so quant y söes atrezatöres, na mësa por tignì sontades.

Dan val' agn èl gnü fora la proposta da realisé a Al Plan en zënter de proteziun zivila. I tecnics dal ofize provincial de competonza à odü soradöt tla situaziun dal Aiüt Alpin en gran debojügn da ciafé na soluziun. Al ea inçe gnü chirì terac por realisé le zënter, mo al momont n'èl ciamó nia de concret. An odarà desche la situaziun se broderëia ennant.

Por slü jö pòn di che l'Aiüt Alpin pita encö en sorvisc nia plü da ponsé demez. Les Dolomites è sën patrimone UNESCO. Nos viun te so cör. Y sides cösc predicat co inçe l'economia turistica fej retlam con les munts, con la conseguënza che tres plü jont se mët sön tru por jì sö alalt. "Sce le turism se svilupëia tres deplü sön nostes munts, spo sarà l'Aiüt Alpin sogü entrès plü emportant, por la sügherté dai sciori co vën te nüsc raiuns, y inçe de nosta jont dal post", slüj jö Horst.

Le garasc dal Aiüt Alpin: la strontöra se lascia sonti.

ELENCO DEL MATERIALE IN DOTAZIONE ALLA STAZIONE CSA DI S. VIGILIO DI LAREBBE

1 Barella Esteco tipo "A"	7.6.63
2 corde da 40 m. 10 mm.	12.7.63
1 corda da 30 m. 8 mm.	
1 cordino 10 m. 6 mm/	
10 chiodi roccia	
10 moschettoni	
1 martello roccia	
1 tabella stazione	
1 tabella posto chiamata	
2 cordini da valanga	
2 lampade Pagani	
10 torce	
6 sonde complete di foderi	14.2.1964

Lista dal material dal Aiüt Alpin l'ann 1964.

Donté en "Junior Ranger"

L'Ofize Parcs Naturai de Südtirol mët da jì en colaboraziun con l'Alpenverein Südtirol le proiet "Junior Ranger 2013". Le fin dal proiet è chël da apasioné i mituns por la natöra, renforzé so raport con la contrada naturala y culturala y i fà donté amisc dla natöra. La formaziun por gnì "Junior Ranger" döra avisa 8 dis. Verdaparch dai Parcs Naturai de Südtirol, colaboradus dal Alpenverein de Südtirol y dla Lia da Munt Ladinia - Val Badia condüjarà i partezipanc - mitans y mituns da 10 a 11 agn - ala descorida dai tiers, dles plantes y dai ambionc dal parch natural. Söle program èl inçe noziuns de orientamont tla natöra, de pröm aiüt y trep d'ater.

Le proiet "Junior Ranger" gnarà prejenté te na serada ala fin de mà. Le proiet enstës döra spo 8 dis, danter jügn y setëmber. Al vën desfiré tal parch Natural Fanes-Senes-Braies. Tó pert po al plü 15 mitans y mituns danter 10 y 11 agn. Les prenotaziuns vën tutes sö da atira pal Alpenverein Südtirol al nr. 0471/978141 o ala mail: jugend@alpenverein.it. Le cost de partezipaziun è de 85,00€. Enformaziuns plü monüdes ciafun inçe tla Ciasa dal Parch a Al Plan al nr. 0474/506120.

Les lîtes te Mareo

Ai 24 y 25 de forà è la Talia gnüda cherdada da jì a lité. Tal comun de Mareo è jüs a lité le 82,6% por la Ćiamena y le 82,4% por le Senat. I resultač

Le 2013 è n ann de lîtes por la Lpopolaziun de Südtirol. Motü man àra ai 24 y 25 de forà con les lîtes politiches y da d'altonn jaràra ennant con les lîtes provinziales. Ples lîtes politiches ea inče la jont dal comun de Mareo cherdada da dé jö sōa usc por i candidač co dea roé ete tal Senat y por i partis co dea ciafé la cherta por nes raprejenté tla Ćiamena dai Deputač.

Tla seziun de lîta a Al Plan

Por le Senat ea cherdades ala lîta endöt 1.961 porsones. Respognü al envit à ala fin 1.616 litadus y litadësses, co corespogn al 82,4%: 894 è jüs a lité a Al Plan (82,1%), 447 a La Pli (82%) y 275 a Rina (84,1%). Danter les 1.616 zetoles dades jö n'ël 55 de blančes (3,4%)

y 21 de nules (1,3%). Cösc ô dì che al ea 1.540 zetoles co valea.

Por la lîta dla Ćiamena dai Deputač ea cherdades a lité 2.194 porsones. Efetivamenter n'ël jü 1.813, co è le 82,6%. De cöstes

995 a Al Plan (82,4%), 506 a La Pli (82,4%) y 312 a Rina (83,6%). Zetoles blančes èl gnü dé jö endöt 54 (3,0%) y de nules n'ël 20 (1,1%). Zetoles co valea èl döt adöm 1.739. Tles tabelles dessot pòn odëi plü avisa cō che Mareo à lité.

SENAT				
Candidat	Al Plan	La Pli	Rina	Endöt
Costa Michael Gustav (Vërc)	58	29	11	98 (6,4%)
Casarin Marco (Mov. 5 Stelle)	81	18	10	109 (7,1%)
Manco Susanna (PD)	56	18	23	97 (6,3%)
Conci Alberto (Scelta Civica con Monti)	46	20	4	70 (4,5%)
Peter Pichler (Die Freiheitlichen)	80	72	36	188 (12,2%)
Berger Johann Karl (SVP)	467	263	178	908 (59%)
Smarra Nicoletta (L'Alto Adige nel cuore)	-	-	-	-
Paolini Nicola (La Destra Storace)	1	-	-	1 (0,1%)
Sadeghi Zoreh (Riv. Civile Ingroia)	7	2	2	11 (0,7%)
Roggero Gabrio (PDL - Lega)	55	2	1	58 (3,8%)
ĆIAMENA				
Lista	Al Plan	La Pli	Rina	Endöt
SVP	485	291	202	978 (56,2%)
PD	62	19	25	106 (6,1%)
Sinistra - Ecologia - Libertà	27	21	5	53 (3,0%)
Riv. Civile Ingroia	6	2	2	10 (0,6%)
Lega Nord	15	1	2	18 (1,0%)
La Destra Storace	2	-	-	2 (0,1%)
Moderati in rivoluzione - rosa tricolore	-	-	-	-
PDL	59	6	1	66 (3,8%)
Die Freiheitlichen	116	96	40	252 (14,5%)
Fare per fermare il declino	1	-	-	1 (0,1%)
Mov. 5 Stelle	124	23	16	163 (9,4%)
Scelta Civica con Monti	58	20	7	85 (4,9%)
UDC	2	2	-	4 (0,2%)
Casapound Italia	-	-	1	1 (0,1%)

Se recordun de nüsc morç

Rina
Giovanni Clara
Jan da Val
+ ai 19 de dezember
al'etè de 90 agn

Al Plan
Maria Grunser
vèd. Huber
"Santermutter" da
Pfunders
+ ai 26 de dezember al'etè
de 87 agn

Al Plan
Marta Obojes
nasc. Trèbo
de Gorghè
+ ai 16 de jenà
al'etè de 85 agn

Al Plan
Raimondo Dalla Santa
Ciafèr dla SFD en ponsiun
+ ai 3 de dezember al'etè
de 84 agn

Al Plan
Anton Obwegs
Tonè da Garsun
+ ai 17 de forà
al'etè de 78 agn

Manfred à condüt la medaia

Por le campün de schi Manfred Mölgg è i campionač dal monn a Schladming jüs dassenn bun. Al à condüt a čiasa na medaia de brom, y la comunité ti à fat gran festa

Belo por le terzo iade à Manfred Mölgg podü se mëter encër le col na medaia davagnada ai campionač dal monn. L'ultima è garatada rodunt eniann de forà, pai campionač de Schladming tl'Austria. Desche Manfred à dit, è cösta la plü posocia, deache al s'l'à davagnada tla disciplina ria de slalom lerch. Les prömes döes àl arjunt entrames danter les portes strontes. Cösta medaia à la comunité de Mareo orü festejë endortöra en lõnesc ai 18 de forà. En chë sëra èl roé adöm cotan de jont tla plaza dan

le Sport Center Mareo, da olache al pià ia la defilada con fans - pici y gragn - autoritës, maestri de schi, mituns dal schiclub y sambën inće la musiga. Manfred à podü sonté čina te plaza de dljia sön la Fiat 1100 da zacan de Franz de Iosc, deboriada con la só Manuela.

Te plaza è Manfred jü sön paladina accompagné da cotan de autoritës politiches, sportives y dal turism, y les prömes congratulaziuns è gnüdes dal ombolt de Mareo Albert Palfrader. Cösc dô che an à podü odëi čiamó

en iade sön le gran linzó les döes manche de Manfred, olache al à riscé plü gonot da slizié fora, mo jüda èsера por fortuna atramonter. Al ess mancé püch che al foss garaté na medaia inće tal slalom. Manfred ea cuarto dô la pröma manche, avisa desco pal gigant, mo ara n'à nia orü ester. Empò è la ligrëza por cösta enejima medaia stada grana, y an po se lié ales aodanzas dal ombolt, che al ne sii nia sté l'ultima. A entrami nüsc campions en döt le bun, che le dagnì i pôrti ennant trepes sodesfaziuns.

Manfred mord te söa terza medaia davagnada ai campionač dal monn de schi.

I scioldi dai fonguns

La Junta à podü partì sö la soma de 11.826,00€, co vën anüzada por proiec

Tla sontada de Junta dai 13 de forà à la Junta de Comun partì sö danter les trëi fraziuns dal comun i scioldi dai fonguns. Ara se trata de 11.826,00€, co gnarà anüzada por le mantignimont de strades y trus de bosch.

LA PLI: 6.000,00

- Frontull Hubert: 1.100,00€ por la strada de bosch "Frena - Chi Jus";
- Vijinanza d'La Pli Dessora (Anton Erlacher): 900,00€ por mantignì y mioré strades de bosch;
- Vijinanza da Ciaseles (Andrea Daverda): 1.000,00€ por les strades de bosch "Dô Planeta" y "Prades";
- Kastlunger Bartolomeo: 1.000,00€ por le tru "Truncrusc-La Valata";
- Vijinanza d'La Pli Dessot (Ploner Federico): 600,00€ por mantegnimont y mioramont de strades de bosch;
- Vijinanza da Longega (Ellecosta Edoardo): 600,00€ por la strada de bosch "Plaies";
- Palfrader Paolo: 400,00€ por la strada de bosch "Frena Plana - Ciampiac";
- Vijinanza da Curt (Obermair Martin): 400,00€ por strades de bosch devalies.

AL PLAN: 2.913,00

- Vijinanza da Mantëna (Comploi Corrado): 1.463,00€ por la strada de bosch „Picia Cöna“;
- Vijinanza d'Al Plan (Karl Heinz Maneschg): 1.250,00€ por la strada de bosch „Büsc dal'Ega - Salt“;
- Trebo Robert: 200,00€ por la strada de bosch "Roterins - Col dla Para".

RINA: 2.913,00€

- Chizzali Davide: 450,00€ por sistemaziun de strades de bosch;
- Vijinanza da Tintal (Gasser Hermann): 800,00€ por la strada de bosch „Munt da Tintal“;
- Vijinanza da Rina (Ferdigg Fortunato): 750,00€ por la strada de bosch „Munt da Rina“;
- Vijinanza da Val (Tasser Giuseppe): 913,00€ por les strades de bosch "Prestì - Rü" y "Val - Munt da Rina".

Cunté stories ai mëndri

La biblioteca d'Al Plan chir volontars

Belo l'ann passé à la Biblioteca "Angelo Trebo" ciafé cotan de volontars co vën a daidé fora, y ensiö èl spo meso da tigni daverta la strotöra plü gonot. Porsones vën debann y se pîta por en sorvisc co i è cotan d'öga ala comunité. A cöstes porsones en bel iolan.

Desche an sa, à i mituns dër ienn sce al vën incé zacai a cunté valch. Porchël vëgnel chirì porsones co ess ligrëza da gni te biblioteca a

cunté dant stories, o incé porsones plü de tomp co gness a ti cunté ai mëndri söes esperionzes de vita o avenimonc da plüdadio. Sce al foss porsones enteresciades, pöres se lascé adentëne te biblioteca pa Maria Teresa Ferdigg, al nr. de telefonn 0474/506143 o 347/9994255.

*I mituns
ascuta sö
ienn stories.*

Fajede retlam tal Saltà!

Le Saltà de Mareo vën fora cater iadi al ann, vigne trëi mënsch. Al rōa te vigne ciasa de Mareo. Le Comun pîta la poscibilitè da fà retlam tla plata de comun, ci co è interessant soradöt por les dites co laora söle teritore. Le retlam tal Saltà vën fat te na forma limitada (1 plata DIN A4 por vigne ediziu). Le cost dla plata entiera è de 320,00€ + IVA, por mesa plata èl 160,00€ + IVA. Chi co à enteres po tó sö contat con Pablo Palfrader al nr. 333 4762010, palfrader@rolmail.net

Impressum: "Le Saltà" - Plata d'enformaziun dal Comun de Mareo - Editur: Comun de Mareo / Ombolt Albert Palfrader - Vën fora cater iadi al ann - Diretor responsabl: Iaco Rigo. Redaziun: Pablo Palfrader. Registrada pal Tribunal da Balsan nr. 24/2011. Formataziun: Iaco Rigo. Stamparia: Dipdruck, Rienfeldstr. 15, 39031 - Bornech. Misciun: Ciasa de Comun, str. Catarina Lanz 48, 39030 Al Plan de Mareo (BZ), tel. 0474/501023, fax 0474/501644, e-mail: info@comun.mareo.bz.it - Plata internet de comun: www.comun.mareo.bz.it.

AREDAMONT

CONSULTAZIUN - PROIETAZIUN - REALISAZIUN

TEL. +39 0474 501555

I - 39030 MAREO

www.frenamoebel.com

Cheriede adöm a nos, Osc proiet individual!

Nos laurun fora le conzet complet...
dla pröma idea al ultimo detail!

aredamont d'interns
de vigne mosöra y parüda

